כשם שפרצופיהם שונים כך דעותיהם שונות

בסודשיח

בס"ד ■ יום רביעי ■ פרשת שמיני ■ י"ז אדר ב' ה'תשע"א ■ 23.03.2011 ■ גליון מס' 114

תפוצה לכל קהילות ישראל

הטהרה של יהודי היא המפתח לתורה

/ האדמו"ר המקובל מפוריסוב / הצדיק רבי עקיבא רבינוביץ' שליט"א

פרשת חוקת פותחת ב"זאת חוקת התורה". מדייק 'אור החיים' הק' וכן ה'כלי יקר', מהו שנא' "זאת חוקת התורה"? הול"ל 'זאת חוקת הפרה', כמו שנאמר בקרבן פסח "זאת חוקת הפסח". וכל אחד מהם מבאר על פי המהלך שלו.

ה'שפת אמת' מבאר שהעניין הוא, כי הטהרה של יהודי היא המפתח לתורה. יהודי שזוכה לטהרה יכול לקיים את כל התורה כולה. אכן, זאת יש לדעת, דהנה חז"ל אמרו (סוכה נב.) כל הגדול מחברו, יצרו גדול ממנו. וכן אמרו ז"ל (שם:) יצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום, ואלמלא הקב"ה עוזרו אינו יכול לו. חז"ל למדו זאת מהפסוק (תהלים לז, לב-לג) "צופה רשע לצדיק ומבקש להמיתו, ד' לא יעזבנו בידו".

ובספה"ק 'פרי הארץ' מבואר מאמר בעל העקידה על הפסוק (בראשית ב, יח) "אעשה לו עזר כנגדו" שלפעמים ההתנגדות היא העזר. שאלמלא ההתנגדות בבחי' את זה לעומת זה עשה אלקים' (ע"פ קהלת ז, יד) היה ביטול הבחירה. או כמ"ש פרי הארץ במקום אחר (פ' קרח) היה ביטול התענוג. או שלא היה יכול לסבול תענוג של השגה אם לא ב'רצוא ושוב' שהיא ההתנגדות. אבל במה נעזר האדם מנפילתו בהתנגדות ח"ו? העיקר הוא על ידי האמונה הפשוטה שהיא אמונה בלי שום טעם וסברות כלל. כאשר אין טעמים וסברות, שם נשארת רק האמונה הפשוטה.

נמצא, שהאדם צריך לחזק את עצמו באמונה הפשוטה. והכל שואלים, היאך זוכה האדם להשיג אמונה פשוטה בשעת הנסיון? על כך מבאר הרה"ק הרבי ר' אלימלך זי"ע בעל 'נועם אלימלך', שזהו שנאמר "אמור ואמרת" דפירש"י: להזהיר גדולים על הקטנים. דהיינו, בשעה שיש לו לאדם גדלות המוחין, עליו להכין את עצמו לזמנים שבהם הוא שרוי בקטנות המוחין. ולכאורה יש להבין, הלא בשעה שהאדם נמצא בקטנות המוחין הרי אין כל זכר ל'גדלות'! א"כ מה כוונת דבריו של הרה"ק הרבי ר' אלימלך זי"ע שיכין את עצמו? כיצד יוכל להכין את עצמו?

פירשו הצדיקים, שבשעה שיש לו לאדם גדלות המוחין, כאשר הוא מרגיש את ההתקשרות וההתעוררות, שם עליו להניח ולעזוב את המחשבה של גדלות המוחין, ושם עליו להתקשר במחשבה של אמונה פשוטה. שם עליו להאריך זמן ממושך ככל שיכול, להישאר באמונה הפשוטה.

ובספה"ק 'פרי הארץ' מבואר, שהאמונה הפשוטה היא בבחי' 'מפרק הרים ומשבר סלעים', בבחי' 'אם אבן הוא נימוח - שם צריך האדם להתרגל לזה, שם הוא יכול לשמוע את ה'עזר' של האמונה הפשוטה.

האדם צריך להרגיל עצמו לזה, להתרגל במחשבה של אמונה הפשוטה. הסברות והטעמים הם האמונה וההבנה שיש לאדם בזה, ואילו באמונה הפשוטה אין לאדם כל סברות או טעמים. וזהו שמלמדת אותנו התורה הק' "זאת חוקת התורה" חק הוא בלי טעמים. הקב"ה רוצה ללמד את כלל ישראל את הדברים הללו, שהאדם יכול לעמוד בנסיון על ידי הכח של אמונה פשוטה, לכן נתן השי"ת כמה וכמה מצוות בתוה"ק שהן בבחי' חק, בלי טעם, זאת על מנת לבנות והעמיד את האדם שיוכל לעמוד בכל המצבים. וזהו "זאת חוקת התורה", שעל מנת שיוכל כל יהודי לעמוד בכל המצבים, לזה נתן לנו השי"ת 'חק' של פרה אדומה.

ובזה תובן קושיית חז"ל בגמ' (ברכות) מדוע יש צדיק וטוב לו וצדיק ורע לו? מדוע יש צדיק ורע לו? בספה"ק 'פרי הארץ' מבואר מהלך, שלפעמים אין האדם מסוגל לעמוד בהתנגדות. ובזה יובן ויתורץ העניין, שהאדם אינו יכול להתחזק באמונה הפשוטה. אולם על פי מה שביארנו בשם הרה"ק הרבי ר' אלימלך זי"ע, אשר מבאר מהלך חדש, בשעה שיש לו לאדם ההתעוררות של גדלות המוחין - שם צריך

■ עוד בעיתון ■

ניתן לעבור לכתבה הרצויה ע"י לחיצה על שמה.

פער הדורות
במקרים רבים אנו רואים שדור המייסדים היו ענקי רוח ואישי מופת ואילו ממשיכיהם התגלו באנוכיותם כשהדאגה למעמדם האישי...
המשך בעמ' 2

חוק וסדר
תגובה לרשימתו התורנית של הרה"ג שמואל ברוך גנוט שליט"א על עמלק
דוד גפן מבקש למחות על דבריו של הגרש"ב גנוט והרשות נתונה לו. לא שיניתי דבר בתגובתו...
המשך בעמ' 4

שו"ת חורף
שאלה: מדוע אי-ראיית התולעים בעין רגילה אינה מכשירה את העלים לאכילה?...
המשך בעמ' 5

סיפור לשבת
קפיצת דרך לצפת
מסופר על הרה"ק רבי יצחק אייזיק מקאליב זי"ע, כי בכל ערב...
אין ברצוני במתנת חינם!
פעם, הסב הרה"ק רבי משה מקוברין זיע"א בסעודת פורים במחיצת רבו...
אלך להימלך באשתי
ימי הפורים היו ידועים במחיצתו של הרה"ק רבי משה מסאוראן...
"שושנת יעקב" בחג פסח
ביום שני של פסח היה נוהג הרה"ק רבי חיים מצאנז...
המשך בעמ' 3

שביבים
■ תבוא אמו ותקנח...
■ מה שונה ביירות מההתנתקות?
המשך בעמ' 6

האדם להכין את עצמו, ולעשות הכנה ותמיכה לאמונה הפשוטה, שלא יניח ולא יעזוב את המחשבה של אמונה פשוטה, ויישאר רק במחשבה של אמונה פשוטה. ובזה יובן, שבשעה שיהודי הולך בעבודה זו של אמונה פשוטה שהיא בבחי' 'חק', שם אין קושיות. וזהו 'לך אני מגלה טעמי פרה' שאמר השי"ת למשה רבינו ע"ה, היינו, לך אני מגלה טעמי פרה - אי אפשר לגלות זאת לכל אחד. הטעמים הם בבחי' חק. צדיק ורע לו גם הוא עניין של 'חק'. ואילו למשה רבינו ע"ה נתגלו הטעמים. וזאת יש לדעת, שיש מציאות של 'צדיק', אשר יודע את הטעם, וכאשר הוא משקיע כח של אמונה פשוטה, שם אין שום קושיות. ואכן, בכל המעברים שהאדם עובר, עליו לדעת שהתרופה היא: אמונה פשוטה. צריך את ההכנה וההתרגלות לזה, שיכין את עצמו, או מ"ש 'פרי הארץ' כדי שלא יפול בהתנגדות החזקה, שהרי 'זה לעומת זה עשה אלקים', נותנים לו תמיכה עם החסרון והכאב שהוא עובר. אולם המחשבה הזו של אמונה פשוטה חזקה יותר. וזהו "זאת חוקת התורה", דהיינו בכל העניינים, המציאות של אדם מישראל היא תורה. וזהו "זאת חוקת התורה", שבכל המצבים שהאדם עובר, עליו לדעת שהרפואה היא בבחי' חק, זו היא האמונה הפשוטה.

עוד מבאר 'פרי הארץ' כי עיקר הנסיונות של האדם הם באמונה הפשוטה. דהנה, כל הנסיונות שעבר אברהם אבינו ע"ה בעקידה, לא היו רק בעקידה עצמה. דהנה יש הטוענים טענה [קושיא חזקה, הלא כאשר האדם יודע שהקב"ה מדבר עמו ומצווה עליו, מי לא היה עומד אף הוא בנסיון? אדם כמו אברהם אע"ה אשר מדבר עם השי"ת - מה נסיון הוא זה עבורו? אכן, הנסיון של אאע"ה היה, שלא יתן שום מחשבה של שינוי הרצון ח"ו, ויידע שאין שום השתנות מכפי שהקב"ה דיבר אליו בתחילה. ומזה זכו כלל ישראל, לכל אותן דרגות, וזה הוא השינוי שאמר הקב"ה במאמר, וכפי שעמד אברהם אע"ה באמונה הפשוטה, הנחיל זאת לבניו שיעמדו בכל הנסיונות במסי"נ מתוך אמונה פשוטה, שהיה אאע"ה מבטל עצמו לגמרי להשי"ת. וזה הוא סוד הטהרה.

יהי רצון שהשי"ת יעזרנו, שיזכו כל ישראל לטהרה לנו ולכל כלל ישראל, ויתחזקו באמונה פשוטה, ונזכה לגאולה השלימה בב"א.

פרשת שמיני

פער הדורות

/ הרב יעקב הלוי פילבר

במקרים רבים אנו רואים שדור המייסדים היו ענקי רוח ואישי מופת ואילו ממשיכיהם התגלו באנוכיותם כשהדאגה למעמדם האישי היא המנחה אותם, פער דורות כזה מוצאים אנו בדורו של משה. משה ואהרן נבחרו על ידי השגחה העליונה להנהיג את עם ישראל ולהוציאם ממצרים, גם משה וגם אהרן לא ששו לקבל את התפקיד, משה אמר: "שלח נא ביד תשלח", ואילו אהרן שמח בלבו על מינויו של משה, ורק בצו האלוקי קבלו על עצמם את דין ההשגחה, כי משה וגם אהרן ידעו את כובד האחריות של התפקיד ולא נגשו אליו בזחיחות דעת. ואכן משה ואהרן הצליחו להפוך את עם ישראל מעם עבדים השקוע במ"ט שערי טומאה לממלכת כהנים וגוי קדוש של מקבלי התורה, מהפיכה שדרשה מאמץ גדול מלווה בכפויות טובה. ואילו נדב ואביהוא בני הדור השני הם באו אל המוכן, הם לא עמלו ולא טרחו בעיצובו של עם ישראל, אבל אצה להם הדרך לשלוט ולהשתלט על עם ישראל. וכך מתארת הגמרא (סנהדרין נב א) את הלך רוחם: "וכבר היה משה ואהרן מהלכין בדרך, ונדב ואביהוא מהלכין אחריהן, וכל ישראל אחריהן, אמר לו נדב לאביהוא: אימתי ימותו שני זקנים הללו ואני ואתה ננהיג את הדור (במדרש מובא: "ואנו נוהגין שררה על הציבור"), אמר להם הקב"ה: הנראה מי קובר את מי". הדבר תמוה, משה היה דודם, אהרן היה אביהם, והיאך עלה על לבם מחשבה נואלת כזו, מה ראו לשטות זו? את הדבר אפשר להבין לפי התיאור של הגמרא שנדב ואביהוא צעדו בין העם לבין משה, כאשר העם מאחריהם ומשה ואהרן לפניהם והם באמצע, וכאשר פנו לאחוריהם וראו את כל הקהל הקדוש, רבבות רבבות של עם ישראל הולך אחריהם, לא הבינו כי בעצם הקהל לא הולך אחריהם אלא אחר משה ואהרן, אבל הם השלו את עצמם שההמון הצועד הולך בגללם אחריהם, ומשנתפסו לאשליה זו הרגישו לפתע שמשה ואהרן ההולכים לפניהם אינם אלא חוסמים את דרכם אל השררה, ומכאן התפרצה המשאלה: "אימתי ימותו שני זקנים אלו".

ואכן נדב ואביהוא היו צדיקים ואנשי מעלה, כמו שמובא בירושלמי (יומא פ"א ה"א): "אחרי מות שני בני אהרן - למה הוא הזכיר מיתתן ביום הכיפורים? ללמדך שכשם שיום הכיפורים מכפר על ישראל כך מיתתן של צדיקים מכפרת על ישראל". ובמדרש (ויק"ר יב) הפליגו בשבחם, ודרשו את הכתוב: "ונועדתי שמה לבני ישראל ונקדש בכבודי" כך: "זה הדיבר נאמר למשה מסיני, ולא נודע בו עד שבא מעשה לידו, אמר לאהרן: אהרן אחי, מסיני נאמר לי עתיד אני להיוועד להן לישראל ולהתקדש בהן בבית זה, ובאדם גדול אני מקדשו, וסבור הייתי או בי או בך בית זה מתקדש, עכשיו נמצאו שני בניך חביבין ממנו. כיון ששמע אהרן כך וידע שבניו ידועי שמים, שתק וקבל שכר טוב על שתיקתו". ונשאלת השאלה כיצד צעירים מבטיחים שנועדו לגדולות מתדרדרים לרמה שפלה כזו? את הכשל של נדב ואביהוא תולים חז"ל בתכונת הנהנתנות והשחצנות שלהם, את הנהנתנות אנו מוצאים בכתוב (שמות כד יא): "ואל אצילי בני ישראל לא שלח ידו ויחזו את האלקים ויאכלו וישתו" כמו שפירש רש"י: "הם נדב ואביהוא, שהיו מסתכלים בו (באלקים) בלב גס מתוך אכילה ושתיה". הסתירה שבהתנהגותם שמצד אחד ריחפו בעולמות עליונים ובה בשעה לא נמנעו מלשקוע בנהנתנות של אכילה ושתיה היא שהביאה אותם לשאר העבירות: "שלא היו להם נשים, שחצים היו, הרבה נשים היו יושבות עגונות ממתינות להם, מה היו אומרים: אחי אבינו מלך, אחי אמנו נשיא, אבינו כהן גדול ואנו שני סגני כהונה - איזו אשה הוגנת לנו?!" (ויק"ר כ). ההתנשאות שלהם שהביאה אותם להערכה עצמית מופרזת הביאה אותם בסופם שלא יהיו נאמנים אף לעצמם, ולפתע הם נפרדים איש מרעהו מחשש שמא האחר יטול ממנו את שררתו, כדברי המדרש: "שלא נטלו עצה זה מזה, שנאמר: 'ויקחו בני אהרן איש מחתתו' - איש מעצמו עשו, שלא נטלו עצה זה מזה" (שם). כשהגיעו לביצוע כל אחד נשמט מחברו וניסה לבדו לזכות בשררה.

סיפור לשבת

קפיצת דרך לצפת

מסופר על הרה"ק רבי יצחק אייזיק מקאליב זי"ע, כי בכל ערב שב"ק נהג לטבול במקוה האריז"ל (הוא עשה דרכו ע"י קפיצת הדרך, מהונגריה לצפת, על ידי אמירת 'שם'), ולקח עמו את רבי יעקב פיש, אחד מחסידיו. פעם, באחת מ"קפיצותיו", כאשר חזר להונגריה שכח לקחת אתו את רבי יעקב, ורבי יעקב נשאר לבדו בצפת. כשיצא מהמקוה ראה סביבו אנשים מסתובבים ברחובות העיר בבגדים לבנים, ולא ידע היכן הוא. סבור היה שרבו היה טובל באחד המעיינות שליד קאליב, ומעולם לא שאל היכן המקוה. כעת, כשתמה היכן הוא, לשאלתו, אמרו לו האנשים: כאן עיה"ק צפת...! נשאר רבי יעקב בצפת למשך השבת. והנה, במוצש"ק, כשרצה ר' יעקב פיש לשוב לעירו ולמקומו ולא ידע היאך לחזור, ראה לפתע את רבו, הרבי מקאליב, פוסע לעומתו בצפת. אמר לו הרבי: מאחר ששכחתיך כאן, הגעתי כעת לקחת אותך בחזרה. עמד ונטלו עמו בחזרה לעירם...

היה לו, להרה"ק מקאליב זי"ע, כח גדול של נגינה, וניגוניו הק' היו חשובים עד מאד אצל הצדיקים, לפי שהיה מעורר את השכינה הקדושה באותם ניגונים.

השבוע הילולת הרה"ק רבי יוסל'ה מניישטאט, 'היהודי הטוב' זי"ע. הוא זי"ע נהג לנסוע מפעם לפעם אל הרה"ק מצאנז בעל 'דברי חיים' זי"ע. באחת הפעמים, לא מצא אכסניה ללון בה, ולבסוף סידרו לו אכסניה באותו מקום בו היה גם הרה"ק מבאבוב (הראשון). הרה"ק מבאבוב היה אז עדיין ילד קטן ופיקח היה, שלא לישון במשך הלילה ולהציץ ולראות מה מעשיו של הרה"ק 'היהודי הטוב' זי"ע. והנה, הבחין הילד, רבי שלמה, ש'היהודי הטוב' מסתובב בחדר הלוך וחזור, וקורא בקול: האם יש לי דעה לומר, או שמא אין לי דעה לומר? וכך חזר ואמר באותו נוסח. לבסוף, אמר: אם אין לי דעה לומר, אינני צריך את הספאדיק! והשליך את הספאדיק שלו ארצה. כל זה אירע בלילה. למחרת בבוקר, הגיע לצאנז יהודי, נכנס אל הרה"ק מצאנז ואמר (על הרבי מצאנז): לא זה הוא הצדיק! לאחר מכן, כשראה אותו יהודי את ה'יהודי הטוב', קרא בהתפעלות: זהו הצדיק! וכך סיפר אותו האיש, שהיה לו נס גדול: בהיותו בדרך, התנפלו עליו גזלנים ורצו לשדוד ממנו את כספו ולהורגו, ולפתע ראה זקן צדיק אחד למולו, ואותו זקן - היה זה 'היהודי הטוב' - צעק על הגזלנים, אלא שהם ברחו ושוב חזרו, ושוב צעק עליהם הצדיק, עד שלבסוף השליך אליהם את הספאדיק שלו, מיד נפל על הגזלנים פחד כה גדול, עד שברחו ולא שבו עוד, וכך ניצלו חייו.

הרה"ק מצאנז זי"ע פילפל פעם עם גדול אחד קודם התפילה, והיה להם 'תוספות' קשה. החליטו, שמכיון שנמצא שם 'היהודי הטוב', ישאלו אותו. בעת ההיא, לא הוכר 'היהודי הטוב' כלמדן, רק היה ידוע כצדיק גדול. מאחר שהרה"ק מצאנז הציע לשאול אותו, ניגשו ושאלוהו, שיבאר להם פשט ב'תוספות'. אמר 'היהודי הטוב': מנהגנו, ללמוד תחילה את הגמרא עם פירש"י. החל רבי יוסל'ה להראות באצבעו ולבאר את הגמרא. ולפתע קפץ הרה"ק מצאנז ואמר: הנה, לפי ביאורו של 'היהודי הטוב' תורצה כל הקושיא! תמה הגדול ההוא ושאל את הרה"ק מצאנז: מה ראית לעשות ככה, ושאלת את רבי יוסל'ה, שאמנם צדיק הוא אך אינו ידוע כגדול בתורה? השיב הרה"ק מצאנז: מובא בזוה"ק שתורה ותפילה בלא אהבה ויראה אינם עולים למעלה. כשם שכל התפילות עוברות דרך 'היהודי הטוב' הזה, כך גם כל התורה כולה עוברת דרכו, באשר הוא לומד תורה לשמה, ועל כן הוא יודע לבאר ולפרש הכול, ואפשר אפוא לשאול אותו... (משולחנו של רבי עקיבא רבינוביץ', האדמו"ר המקובל מפוריסוב שליט"א, שהזכירם לרגל יום ההילולא שלהם החל באדר).

אין ברצוני במתנת חינם!

פעם, הסב הרה"ק רבי משה מקוברין זיע"א בסעודת פורים במחיצת רבו, הרה"ק רבי מרדכי מלכוביץ' זיע"א. לפתע פנה הרבי מלכוביץ' אל החסידים ואמר להם: הנה בפורים ההלכה היא "כל הפושט יד נותנין לו", משום כן, כיון ששערי שמים פתוחים ביום הזה, הרי כל מי אשר יבקש ממני משהו, יקבל כל אשר יחפוץ כאוות נפשו...

כאשר סיימו הכל לבקש את בקשותיהם, פנה הרבי לתלמידו הרבי מקוברין ואמר לו: "ואתה משה'לי, מה אתה מבקש ממני?"

השיב הרבי מקוברין: אין רצוני במתנת חינם! רצוני להיות חייל פשוט ולהשיג את כל מה שמגיע לי בכוח עבודתי שלי עצמי...

(אור ישרים)

המשך בעמוד הבא...

אלך להימלך באשתי

ולהלן "שיריים" מימי הפורים:

ימי הפורים היו ידועים במחיצתו של הרה"ק רבי משה מסאווראן זיע"א כימי ישועות. הוא היה מעניק ברכות והבטחות לרוב, באומרו כי כתוב ליהודים היתה אורה ושמחה וששון ויקר, "ויקר" הכוונה דברים יקרים. כלומר, אפילו דברים יקרים שעולים הון רב יכול אני להבטיח...

באחת השנים בחג הפורים, בשבתו מעריכת השולחן הטהור, פתח לפתע הרה"ק מסאווראן זיע"א ואמר: "יש לי ברגע זה אפשרות להבטיח בן זכר למי שיתן לי כך וכך סכום הדרוש לי".

מיד נענה אחד החסידים שהיה צריך לבן זכר ואמר כי הוא מסכים לדבר. אז אמר לו הרבי מסאווראן: "אם תעלה לארץ ישראל תהיה לך ישועה". אבל אז אמר לו הלה: צריך אני להימלך עם אשתי אם היא מסכימה לעלות מיד לארץ ישראל.

האיש יצא מבית המדרש לעבר ביתו, ואז ניגש החסיד רבי פישל ברנשטיין והביע את הסכמתו לדבר. נענה הרבי מסאווראן והבטיח לו בן זכר.כאשר חזר אותו יהודי מביתו עם תשובה מזוגתו, נענה אליו הרבי מסאווראן ואמר לו: כבר הענקתי את הבן לר' פישל.

בכה האיש: וכי לי לא נותרה ברכה והבטחה? הרי הרבי אמר פעם כי גם דברים יקרים הוא יכול ליתן, ולמה לא יתן גם ליז נענה הרבי ואמר לו: אמת! פורים הוא למעלה מן הטבע, ואם כן אתן גם לך ברכה והבטחה לבן זכר. ובירכו הרבי, והאיש נושע.

(מילין קדישין)

"שושנת יעקב" בחג פסח

ביום שני של פסח היה נוהג הרה"ק רבי חיים מצאנז, בעל ה"דברי חיים" זיע"א, לערוך סעודת חג שנקראה גם בשם "סעודת אסתר", ולשם כך היה מוסיף מאכל לכבוד הנס של פורים שהיה באותו היום, יום שני של פסח, ובעת הסעודה היו שרים "שושנת יעקב".

גם בפסח האחרון לחייו נהג כך ה'דברי חיים'. ועל סעודה זו סיפר פעם סיפור מעניין החסיד המופלג מוה"ר בצלאל קלר ז"ל מצאנז, אשר זכה להיות באותה סעודה בצל הקודש, וכך סיפר:

כיון שהרה"ק בעל ה'דברי חיים' היה אז חלוש מאד לא הרשו הפעם לקהל להיכנס לסעודת היום, ורק הבנים ומתי מספר של מקורבים ומשמשים נדחקו עד אפס מקום לתוך החדר שבו ישב הרבי.

בצאנז היה חזן ושמו ר' משה בצלאל החזן, ואני שהייתי אז בחור צעיר לימים נהגתי להימצא הרבה בקרבתו של ר' משה בצלאל בכל מקום שהופיע לשורר. בעת הסעודה הורה בעל ה'דברי חיים' לקרוא לר' משה בצלאל החזן להתקרב אליו שיבוא לשיר "שושנת יעקב" והוא משך אותי לבוא עמו יחד.

מרוב דוחק עליתי על ראשי האנשים עד שהגעתי לעמוד ליד הרבי ושרתי יחד עם ר' משה בצלאל בנעימות. הרבי נהנה מכך וקרא לי ונתן לי ברכה לאריכות ימים ושלא אפטר מן העולם ללא תשובה...

ואמנם, ברכה זו נתקיימה בו בר' בצלאל קלר שבערוב ימיו התגורר בירושלים ונפטר בשנת תש"ה בערך כשהוא זקן ושבע ימים ומנו"כ בירושלים.

(מפי האדמו"ר מטשאקאווא שליט"א, ששמע מר' בצלאל עצמו)

חוק וסדר

פינה משפטית מאת עו"ד משה פרידל

תגובה לרשימתו התורנית של הרה"ג שמואל ברוך גנוט שליט"א על עמלק

דוד גפן מבקש למחות על דבריו של הגרש"ב גנוט והרשות נתונה לו. לא שיניתי דבר בתגובתו, רק הוספתי את ראשי התיבות הי"ד לאחר המלה משפחת פוגל. החומר גם אינו ערוך והוא מתפרסם כפי שהגיע לשולחני מהעורך. אין בפרסום הדברים משום הבעת הסכמה לתוכנם.

כותב גפן: אם יש משהו שתפס אותי ברצח של משפחת פוגל הי"ד - זאת התדהמה - איך??? - איך ריבונו של עולם יכול להיות שבן אדם בצלמנו כדמותנו - לוקח סכין ושוחט - פשוטו כמשמעו - תינוקת בת כמה חודשים ואת אחיה הגדולים (ממש גדולים...). איך? כמה שנאה צריכה להיות? כמה תיעוב, פחד וסוג של טירוף חייב הבן

אדם להיות שרוי בו בכדי לשחוט ילד!

ואז, קראתי את דבריו של הרה"ג ר' שמואל ברוך גנוט שליט"א במאמרו "עמלק - היכן אתה היום" והבנתי.

כבוד הרב במחילה מכבודך - החלטתי לעשות משחק קטן - בצד ימין דבריך שלך ובצד שמאל דבריך עם שינוי קל (בכדי להקל אני מדגיש את השינויים)

דברי הרב במקור

המפלצות

אם היינו רואים את אדולף היטלר ימ"ו בתור תינוק קטנטן, היינו רואים בוודאי ילד חמוד, שחור עיניים ויפה-תואר. לא היינו מזגעים בו בילדון הקטן והמתוק, לרעה. כי מדוע לעשות דבר רע לילד נחמד וטהור עיניים שכזה?...

כלפי חוץ נראה העמלק כאדם בעל פנים נעימות, שתי ידיים ושתי רגליים, שתי אוזניים ושתי עיניים, בדיוק כמונו אך לאמיתו של דבר, כך לימד אותנו הקב"ה בתורתו הקדושה, מדובר במפלצות השטן, הגרועים שבבני התמותה. כאלו שאחת דינם היא: מוות.

ושהקב"ה יזכה אותי ואתכם, אחי בני ישראל להרוג במו ידנו עמלקים, בשעה שיבוא משיח גואל צדק, ויבא ה' לשפוט את הר עשו

דברי הרב - עם שינוי

המפלצות

אם היינו רואים את **היהודי** ימ"ו בתור תינוק קטנטן, היינו רואים בוודאי ילד חמוד, שחור עיניים ויפה-תואר. לא היינו מזגעים בו בילדון הקטן והמתוק, לרעה. כי מדוע לעשות דבר רע לילד נחמד וטהור עיניים שכזה?...

כלפי חוץ נראה **היהודי** כאדם בעל פנים נעימות, שתי ידיים ושתי רגליים, שתי אוזניים ושתי עיניים, בדיוק כמונו אך לאמיתו של דבר, כך לימד אותנו **מוחמד בקוראן הקדוש**, מדובר במפלצות השטן, הגרועים שבבני התמותה. כאלו שאחת דינם היא: מוות.

ושאללה יזכה אותי ואתכם, אחי בני **המאמינים** להרוג במו ידנו **יהודים**, בשעה שיבוא **יום דין**, ויבוא **אללה** לשפוט **את הכופרים בגיהנום**

קריאה זו אינה רק קריאה לתגובה של גזענות כנגד גזענות. קריאה זו הינה קריאה מסוכנת! היא קריאה שבקלות יכולה לגרום לכולנו כבני אדם לאבד צלם אנוש פשוטו כמשמעו. קריאה זו הינה אותה קריאה שקראו רוצחי יואב אלעד והדם פוגל, והאמינו בה - כי אנשים בשיעור קומתך כתבו אותה!. האם מחר שיבוא משיח צדקנו נקום ונמחה את כל צאצאי הנאצים הגרים היום ברחבי העולם - כי סביהם היו עמלק - אז גם הם עמלק?

אני מתנער מקריאה זו ואיני רוצה בה חלק. קריאה זו שמה אותי ואת רוצחי משפחת פולג באותו מקום של טירוף ואבדן אבחנה בסיסית בין טוב לרע. קריאה זו היא ההתחלה - וסופו? סופו נמצא במשפט הפותח של הספר נוטות החסד של ג'ונתן ליטל - ספר אוטוביוגראפי דמיוני של קצין ס"ס - הבוחן במבט לאחור את מעשיו בתקופת מלחמת העולם השנייה. "אחי בני האדם - תנו לי לספר לכם איך זה קרה".

שו"ת חורף הרב שבתי יגל / הכולל הקהילתי רעננה

שאלה: שלושים יום קודם החג שואלין ודורשין בהלכות החג. ומכיוון שבכל הקשור לירקות מסוג העלים יש בעיות קשות של תולעים, שואלת עמליה ג. מנתניה. א) האם אפשר "לגרש" את התולעים מעלי החסה המיועדים למרור על ידי הטבלתם בחומץ? ב) מדוע אי-ראיית התולעים בעין רגילה אינה מכשירה את העלים לאכילה על ידי שטיפה רגילה כמו כל ירק ופרי?

תשובה: א) חסה היא אחד הירקות הנגועים ביותר, הן מחמת צבעה הירוק צהבהב המושך חרקים והן מחמת מבנה הירק המורכב מעשרות עלים נפרדים המהווים מקום מסתור לחרקים רבים. ברוב ימות השנה עלולה החסה להיות נגועה בכנימות עלה, תריפיסים, זבובונים, ולעתים גם בזחלי פרפרים ואקריות. באביב ובחורף חם, הנגיעות גבוהה יותר, ואז עלולים להיות, על חסה אחת, עשרות חרקים, בעיקר כנימות עלה[א].

ולכן כדי שאפשר יהיה לאכול את החסה ללא חשש של אכילת תולעים יש לנקות ולבדוק היטב.

תהליך הניקוי:

שיטה א': ניקוי יסודי על ידי שפשוף - לאחר ההשריה של עלי החסה במעט 'מי ניקוי' (מים עם מעט נוזל לניקוי), משפשפים כל עלה משני צדדיו בספוג רך הטבול במי הניקוי, לאחר מכן שוטפים כל עלה היטב משני צדדיו, בזרם מים חזק, בשימת לב שזרם המים מגיע לכל קפל ולכל פינה.

שיטה ב': ניקוי בחומץ ובמי מלח - משרים את העלים בקערה עם מים מלוחים או מי חומץ למשך כחמש דקות. הריכוזי הרצוי: כפית מלח או חצי כוס חומץ 5% לכל ליטר מים[ב]. מוציאים את העלים ושוטפים אותם היטב, תחת זרם מים חזק, משני צדי העלה.

תהליך הבדיקה: החסה נגועה בחרקים שצבעם זהה לצבע עלי החסה וקשה להבחין בהם בהסתכלות רגילה. לכן יש לבדוק את העלה כנגד מקור אור. באופן זה העלה 'שקוף' ואפשר להבחין בכל גוף זר המונח עליו. אוחזים כל עלה בשתי הידיים כנגד מקור האור וסורקים בשיטתיות את כל שטח העלה משני צדדיו. התאורה היעילה ביותר היא מנורת שולחן או 'שולחן אור'.

מכיוון שהחסה היא ירק נגוע מאד, ותהליך הניקוי והבדיקה אינו פשוט, ודאי שעדיף להדר ולצרוך חסה מחברות המגדלות חסה בחממה עם רשת צפופה, מה שמוכר בתור 'חסה - גוש קטיף'.

ב) אכן רבים מהפוסקים כותבים[ג] שחרקים זעירים שאדם בעל ראייה מעולה אינו יכול לגלותם, אינם אסורים. אמנם, אם הסיבה שהאדם

לא יכול לגלותם היא בגלל הרקע שעליו הם נמצאים, אין כאן היתר[ג]. וכמו כן תולעת זעירה שאפשר לגלותה, אך אין אפשרות לזהות שהיא תולעת (כגון שהיא נראית כנקודה או כפס שחור) ובהגדלה מזהים אותה כתולעת, הרי היא בכלל התולעים האסורות.

מתוך ספר 'בדיקת המזון כהלכה' לרב משה ויא שליט"א.

א - מתוך ספר 'בדיקת המזון כהלכה' לרב משה ויא, כרך א' עמ' 266.
ב - חומץ מרוכז הורג את החרקים ואינו מרפה את אחיזתם, ולכן אינו יעל למטרה זו. כמו כן אם מדובר בעלי חסה עבור 'מרור' לליל הסדר, תתעורר שאלה לגבי דין 'כבוש' בהשריה בחומץ מרוכז עיין שו"ת מנח"יח"ז סימן ל"א.
ג - בינת אדם שער איסור והיתר ס"ק ל"ד, ערוך השולחן יו"ד סימן פ"ד ס"ק ל"ו, אגרות משה יו"ד ח"ב סימן קמ"ו ועוד.

שביבים / שאול שיף

תבוא אמו ותקנח...

בשבת פרשת פרה מודגשת מעלתן של נשי ישראל, "תבוא אמו ותקנח" ("פרה אדמה", משל לבן שפחה, שטנף פלטין של מלך. אמרו: תבא אמו ותקנח הצואה, כך תבא פרה ותכפר על העגל / רש"י: י"ט, כב, מדרש אגדה מיסודו של רבי משה הדרשן), שבידן ניתנה הזכות והאחריות לחנך את בני ובנות ישראל ברוח התורה והיהדות.

וכמדובר כמה פעמים שענין החינוך מתחיל תיכף ומיד משיוצא לאויר העולם, ולכן נהגו ישראל שתיכף ומיד כאשר התינוק יוצא לאויר העולם תולים מסביבו שמות קדושים וכו', ומשתדלים שיראה ציורים של דברים טהורים בלבד.

וכמו כן נהגו נשים בישראל לשיר לילדים קטנים שיר שתוכנו "כי טוב סחרה מכל סחורה". ישנם אמנם צימוקים ושקדים, אבל התורה היא הדבר הטוב ביותר, ועוד שירים כיוצא בזה, כי למרות שחושבים שהתינוק אינו מבין מאומה, ואנו יודע מהי "תורה", ומה הם -להבדיל- צימוקים ושקדים, הרי בפנימיותו שומע הוא את הכל. ולכן, כאשר מחדירים בו עניין זה בקטנותו, הרי זה מסייע שכאשר אביו יתחיל ללמדו תורה כשיגדל, יבקש מאביו שילמד עמו עוד יותר ועוד יותר במקום לשחק במשחקים!

ולאמיתו של דבר, מתחיל ענין החינוך עוד לפני שהתינוק יוצא לאויר העולם, במשך ט' חדשי העיבור. ועוד לפני זה- כאשר ההכנה לזה היא באופן של טהרת המשפחה, כולל- הענין דכשרות האכילה והשתיה דאביו ואמו. היינו, שהדם והבשר של אביו ואמו הם ממאכלים ומשקאות כשרים, וכן הענין ד"נר דלוק"- נרות שבת קודש ויום טוב, שכל הענינים האלו ניתנו לנשי ישראל.

ולכן, בעמדנו בשבת פרשת פרה, שבה מודגשת מעלתן של נשי ישראל - ישנה נתינת כח מיוחדת להוסיף ביתר שאת וביתר עוז בכל ענינים הללו.

(שיחה פרשת שמיני, פרשת פרה כ' אדר שני ה'תשד"מ- הרבי מליובוויטש זי"ע)

מה שונה ביירות מההתנתקות?

כותבת אישיות רבנית חשובה ומוכרת:

רצ"ב ראיון עם הגאון הצדיק הרא"ל (הרב אהרן ליכטנשטיין) שליט"א, שעמד אני תחת כפות רגליו, אך קושיות מותר להקשות גם על רבנים כידוע.

וכך נכתב בראיון עם הרא"ל שליט"א:

בשונה מרבנים רבים בציונות הדתית, נמנעת מהבעת עמדתך על תוכנית ההתנתקות. מדוע?

"להביע עמדה זה טוב כשיש לך עמדה, כשהדברים ברורים, חד משמעיים, כשיש לך תחושה שאתה מבין לא רק את נבכי המהלכים המדיניים, אלא אתה חושב שאתה יודע גם 'דעת עליון' - את דעתו של השוכן במרומים. לא הרגשתי שיש לי את הכלים והיכולת להביע עמדה. אין לי את מספר הטלפון של הקב"ה כפי שיש לאחרים. אני חונכתי על ברכי דברי התלמוד על בלעם: כיצד אמר על עצמו שהוא 'יודע דעת עליון', אם את דעת הבהמה שלו הוא לא יודע, כיצד אפוא יתכן שידע דעת עליון?

רבותיי, קצת ענווה. לא ענווה מפוברקת, אלא ענווה שבוקעת ועולה מתוך המציאות כשאדם מבין מיהו הקדוש-ברוך-הוא, ומי הוא - בריאה שפלה. אני מבין שיש אנשים שהיה ברור להם לאן ההתנתקות מובילה והיה ברור להם מה הקב"ה רוצה. אבל אני לא גדלתי כך. ענווה היא לא רק ביטוי ליראת שמיים, היא גם ביטוי לתבונה".

האם אתה רומז לביקורת על הרבנים שיצאו נגד ההתנתקות?

"אני לא צריך לרמוז. זה לא סוד שישנם חלקים שלמים בציבור שנושבת בהם הרוח הזאת של הביטחון העצמי, של התחושה שאדם יכול לקחת פרק מסוים בנביא 'ישעיהו' או ב'מלאכי' ולמצוא התאמה ברורה בין מה שכתוב שם לבין מה שמתחולל כנגד עינינו. אין דעתי נוחה מזה, גם מבחינה דתית אין דעתי נוחה מזה. אמנם אנו, השייכים לציונות הדתית, צועדים וממשיכים להתקדם רוחנית, כלכלית, וחברתית, זה שנים רבות בביטחון בקב"ה. אלמלא האמונה הזאת ספק גדול אם כל התנועה של הציונות הדתית הייתה קמה. היא קמה מתוך אמונה, מתוך תקווה, ומתוך תחושה שיש לאדם תפקיד שעליו לבצע בהיסטוריה. אבל בין זה לבין תחושה שאני יכול בדייקנות להסביר למה מתפוצץ אוטובוס ונהרגים 22 ילדים, המרחק גדול ביותר, זו עזות דתית ויש בזה גם כן נימה שאדם נכנס למהלך שגדול עליו".

וכאן הבן שואל: בכבוד וביראה ואחרי קידה 500: איך זה אם כן שידע הרא"ל שליט"א לצאת בפומבי נגד המצור על ביירות בזמנו, ואף להשתמש לצורך זה בדין עגלה ערופה, ולקבוע שאסור לזקנים לשתוק ולומר אח"כ ידינו לא שפכו את הדם הזה? האם אז ידע כבוד הרב שליט"א דעת עליון, ונסתרה דעת ה' ממנו בתקופת ההתנתקות והגירוש, כשהיה ברור כביעתא בכותחא שזהו מעשה שטות ורשע ממדרגה ראשונה? אז ידע הרב שליט"א מה טוב ומה רע בעיני הקב"ה - ולאחר עשרים שנה כבר לא? אולי אם היינו מחסלים את מערב ביירות לפני עשרים וכמה שנים לא היו נהרגים מאות רבות של יהודים מאז בצפון הארץ ובמקומות אחרים? יש כאן לכאורה איפה ואיפה, וצריך עיון גדול.

להלן הראיון כולו:

הרב ליכטנשטיין לרבני הציונות הדתית: "רבותיי, קצת ענווה"

מאת: מוטי לוי, מערכת וואלה! חדשות צילומים: עומר מירון, מערכת וואלה!

יום שלישי, 15 במרץ 2011, 7:30

רב שיח עם הרב אהרן ליכטנשטיין, מבכירי הציונות הדתית, שתוקף את הרבנים המנסים להסביר אירועים אקטואליים בעזרת רצון האל: "אין לי את מספר הטלפון של הקב"ה, כפי שיש לאחרים"

שיח הרבנים של וואלה! חדשות מגיע השבוע לרב ד"ר אהרן ליכטנשטיין, מראשי ישיבת ההסדר "הר עציון" באלון שבות, ומבכירי וזקני הרבנים של הציונות הדתית. הרב ליכטנשטיין נולד ב-1933 בצרפת, ממנה נמלט לארה"ב ב-1940 יחד עם הוריו בעקבות הכיבוש הנאצי. את השכלתו התורנית רכש ב"ישיבה יוניברסיטי" בניו יורק, שם קיבל הסמכה לרבנות מאת הרב יוסף דב סולובייצ'יק, ממנהיגיה הבולטים של האורתודוקסיה המודרנית בארצות הברית ומראשי תנועת המזרחי של הציונות הדתית, שהפך לימים לחותנו. כיאה למי שחונך על ברכי השילוב של "תורה ומדע", לצד לימודיו התורניים השלים ליכטנשטיין דוקטורט בספרות אנגלית באוניברסיטת הרווארד ואף שימש תקופה קצרה כמרצה לתחום זה ב'ישיבה יוניברסיטי'. בשנת 1971 עלה ליכטנשטיין ארצה עם משפחתו בכדי לעמוד בראשות ישיבת הר עציון, ומאז ועד היום הוא משמש כראש הישיבה, לצדו של מייסד הישיבה הרב יהודה עמיטל ז"ל. ליכטנשטיין נחשב לאחד המתונים שבין רבני הציונות הדתית.

בשונה מרבנים רבים בציונות הדתית, נמנעת מהבעת עמדתך על תוכנית ההתנתקות. מדוע?

"להביע עמדה זה טוב כשיש לך עמדה, כשהדברים ברורים, חד משמעיים, כשיש לך תחושה שאתה מבין לא רק את נבכי המהלכים המדיניים, אלא אתה חושב שאתה יודע גם 'דעת עליון' - את דעתו של השוכן במרומים. לא הרגשתי שיש לי את הכלים והיכולת להביע עמדה. אין לי את מספר הטלפון של הקב"ה כפי שיש לאחרים. אני חונכתי על ברכי דברי התלמוד על בלעם: כיצד אמר על עצמו שהוא "יודע דעת עליון', אם את דעת הבהמה שלו הוא לא יודע, כיצד אפוא יתכן שידע דעת עליון?

רבותי, קצת ענווה. לא ענווה מפוברקת, אלא ענווה שבוקעת ועולה מתוך המציאות כשאדם מבין מיהו הקדוש-ברוך-הוא, ומי הוא - בריאה שפלה. אני מבין שיש אנשים שהיה ברור להם לאן ההתנתקות מובילה והיה ברור להם מה הקב"ה רוצה. אבל אני לא גדלתי כך. ענווה היא לא רק ביטוי ליראת שמיים, היא גם ביטוי לתבונה".

האם אתה רומז לביקורת על הרבנים שיצאו נגד ההתנתקות?

"אני לא צריך לרמוז. זה לא סוד שישנם חלקים שלמים בציבור שנושבת בהם הרוח הזאת של הביטחון העצמי, של התחושה שאדם יכול לקחת פרק מסוים בנביא 'ישעיהו' או 'מלאכי' ולמצוא התאמה ברורה בין מה שכתוב שם לבין מה שמתחולל כנגד עינינו. אין דעתי נוחה מזה, גם מבחינה דתית אין דעתי נוחה מזה. אמנם אנו, השייכים לציונות הדתית, צועדים וממשיכים להתקדם רוחנית, כלכלית, וחברתית, זה שנים רבות בביטחון בקב"ה. אלמלא האמונה הזאת ספק גדול אם כל התנועה של הציונות הדתית הייתה קמה. היא קמה מתוך אמונה, מתוך תקווה, ומתוך תחושה שיש לאדם תפקיד שעליו לבצע בהיסטוריה. אבל בין זה לבין תחושה שאני יכול בדייקנות להסביר למה מתפוצץ אוטובוס ונהרגים 22 ילדים, המרחק גדול ביותר, זו עזות דתית ויש בזה גם כן נימה שאדם נכנס למהלך שגדול עליו".

לאחרונה שבה ועולה סוגיית הפרדת הדת מהמדינה. רבים טוענים כי הדת הורסת את המדינה, וכן להפך, המדינה הורסת את הדת. האם לא הגיע הזמן להפריד?

"אני חושב שמדובר בסיכון אדיר. אני לא בטוח שלעולם חוסן, אני לא בטוח שנוכל לאורך ימים למנוע תחבורה ציבורית בשבת, אבל אם התחבורה תותר, חלילה, אני אראה את זה כשינוי לרעה וכנסיגה משמעותית בנוף היהודי כאן בארץ. כמו כן, בנישואין האזרחיים, זו לא רק בעיה מצד העבירות שהאנשים יעברו כתוצאה מהתרתם, הבעיה היא מה זה יעשה למרקם החברה היהודית. אם כתוצאה מכך יהיה מבול של ממזרים זו תהיה טרגדיה נוראה. אך מנגד, עשוי להיווצר מצב בו האפשרות להינשא אך ורק ברבנות יוצרת חיכוכים ומריבות, ובין כה חלק גדל והולך של הציבור לא מתחתן כדת משה וישראל. אם נגיע למצב שהמשך המצב הקיים בלתי ישים, אלא אם כן אנחנו נמנע מאנשים להתחתן ודאי שנצטרך לחשוב על זה מחדש. אני מקווה שיום כזה לא יבוא. גם במצב הקיים בו אין נישואין אזרחיים, במקרים בהם אין חשש של ממזרות, ואין חשש להרס בכל מרקם החברה וביצירת צורך לפתיחת ספרי יוחסין נפרדים לאנשים דתיים, אז אני חושב שצריכים לחשוב פעמיים לפני שעולים על הבריקדות".

יצאת נגד מכתב הרבנים האוסר על מכירה והשכרה של דירות לערבים. כתבת אז ש"התבונה נראית נפגמת". אם ההלכה אכן קובעת שאסור למכור או להשכיר דירות לגויים, מדוע לצאת נגד המכתב?

"פה אני מתייצב לצדו של הרב אלישיב, יש דברים שאנחנו רוצים אבל הם לא בהישג יד. תבונה כוללת את היכולת ליישם עקרונות, רצונות ושאיפות במפגש ובהתמודדות שלהם עם המציאות. במקרה זה, גם אם מתווכחים על עצם העניין מבחינה הלכתית לא הכל פשוט וברור. אז מה אנחנו צריכים לרוץ ולפרסם מכתב בעניין שבין כה אי אפשר ליישם אותו ושמשחיר את שמנו גם בזירה הבינלאומית וגם בציבור הכללי בארץ. צריך לדעת לבחור יעדים. והבחירה הזאת מחייבת תבונה – שאדם יבין לאן מובילה הבחירה שלו, וכאן לצערי קצת 'אבדה חכמת חכמיו', ועל זה אנחנו משלמים מחיר".

לאחרונה חתמת על מכתב מחאה נגד הרבנים שהודיעו על תמיכתם בנשיא לשעבר משה קצב. מה עמד מאחורי מחאתך?

"אני מתייחס לעניין הזה לא מתוך תחושה שאני יודע אם הוא (הנשיא לשעבר משה קצב. מ"ל) חייב או לא חייב. לא בדקתי את החומר ואין לי את הכלים בכדי לתת הכרעה ברורה בנושא. אבל לא זו השאלה. השאלה כאן, הייתה והינה, היחס שיש לנו כאזרחי המדינה למערכת משפטית מתורבתת. היו כמה רבנים שכתבו מכתב ששלל בעצם בהינף יד את המערכת המשפטית על כל רבדיה, או שהם חשבו שכל המערכת הזאת מטומטמת ומרושעת. אני יודע את הפסוקים שהרבנים ציטטו מהנביא 'ישעיהו' בדיוק כמוהם. אבל מה הם רוצים?

שנשאר בלי מערכת משפטית בכלל? שנחיה באנרכיה חברתית?

אנחנו נמצאים כאן במצב מוזר בעיניי. בקרב חלק מהציבור הדתי לאומי אני פסול כי, לטעמם, אני לא מספיק ציוני. גדלתי בגולה, הגעתי הנה כבר בגיל יותר מבוגר, ויש מי שיודע לומר לך שאני סוחב על גבי גיבנת של החינוך הגלותי הזה. אני חושב שאני סופֶר-ציוני לעומת מי ששולל את כל מערכת המשפט ואת מוסדותיה כאן בארץ. האם הייתי רוצה את קיום החזון של 'השיבה שופטינו כבתחילה' - בוודאי הייתי רוצה. אבל בינתיים צריך שתהיה איזה מערכת משפטית".

מה המסר שלך לגולשי וואלה! חדשות?

"שיבנו את חייהם על אדני קדושה וטהרה - על אידיאלים מוסריים ותורניים. שזה יהיה הכיוון הכללי. לגבי הפרטים זה תלוי בכל אחד ואחד: מי הוא, איפה הוא חי, ולאיזה עולם הוא שייך. אבל הכיוון הכללי צריך שיהיה דבקות בעבר של עם ישראל בצירוף עם אותם תכנים יפים לכשמוצאים אותם גם כן בתרבות הכללית, אבל כובד המשקל צריך להיות בדבקות בתורה".

ועוד הוסיפה האישיות הרבנית המוכרת : חבל שהרב שליט"א העניק ראיון לוואלה ולא בדק את התכנים של הערוץ הזה השטוף בזוהמה... וראו עד כמה מפוצלת הציונות הדתית ואשר על כן היא חבולה ופצועה.

בסוד שיח

כשם שפרצופיהם שונים כך דעותיהם שונות

נשמח לקבל תגובות והערות מהקוראים בדוא"ל: besod@013net.net

עיצוב ועריכה גרפית:
גיל ויין עיצוב גרפי
טל. 052-7723288
אימייל. gilwein26@012.net.il